

Република Србија

РАТЕЛ

Републичка агенција за
електронске комуникације

ИЗВЕШТАЈ О РАДУ РАТЕЛ-а ЗА 2010. ГОДИНУ

УВОД

У јулу 2010. године Скупштина Републике Србије донела је Закон о електронским комуникацијама који је усклађен са регулаторним оквиром Европске уније из 2002. Закон и омогућава:

- повећање транспарентности у области електронских комуникација и обезбеђивање правне сигурности у циљу повећања инвестиција у сектору;
- наставак функционисања националног регулаторног тела Републичке агенција за електронске комуникације, као правног следбеника Републичке агенције за телекомуникације;
- увођење „општег овлашћења“ у циљу даље либерализације обављања делатности електронских комуникација;
- услове и параметре за одређивање тржишта која су подложна претходној регулацији као и критеријуме за одређивање оператора са значајном тржишном снагом и наметање „регулаторних обавеза“ таквом оператору;
- обезбеђивање квалитета у пружању јавно доступних електронских комуникационих услуга кроз ближе уређивање параметара квалитета услуга и одређивање минималног квалитета пружања услуга, као и начина обавештавања корисника о понуђеном квалитету пружених услуга;
- заштиту корисника електронских комуникационих мрежа и услуга;
- недискриминаторни поступак додељивања адреса и бројева и радио-фреквенција као ограничених ресурса;
- увођење принципа технолошке неутралности у циљу даљег развоја области електронских комуникација у Републици Србији.

РАТЕЛ

Законом о електронским комуникацијама регулаторну улогу у овом сектору врши Републичка агенција за електронске комуникације (РАТЕЛ) која је, сагласно одредби члана 141. Закона, правни наследник досадашње Републичке агенције за телекомуникације (РАТЕЛ) и независно регулаторно тело. Будуће активности Агенције предвиђене су Планом рада за 2011. годину (Прилог 2), а у складу су са овим Законом, стратегијама и акционим плановима које се односе на развој овог сектора.

У односу на претходне године, 2010. година је за РАТЕЛ била специфична по томе што је била подељена на два периода: први, који је трајао првих шест месеци 2010. године, током ког је још увек био на снази Закон о телекомуникацијама („Службени гласник РС“, бр. 44/03, 36/06 и 50/09-УС), а РАТЕЛ функционисао под називом Републичка агенција за телекомуникације и други, који је почео 8. јула 2010. године, са ступањем на снагу Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС“, број 44/10) и оснивањем Републичке агенције за електронске комуникације.

У 2010. години РАТЕЛ је, у складу са својим примарним задатком, наставио са активностима усмереним ка обезбеђивању услова за даље отварање тржишта и успостављање равноправног положаја свих учесника у сектору електронских комуникација, да би се, у складу са Стратегијом развоја информационог друштва у Републици Србији до 2020. године, остварио даљи развој телекомуникационог сектора уз задовољење јавног интереса.

Овај Извештај представља преглед обављених активности и конкретних задатака које је РАТЕЛ у складу са Оквирним планом рада реализовао у 2010. години, а по следећим тематским поставкама:

1. Активности везане за унапређење сектора електронских комуникација.
2. Праћење и анализа телекомуникационог тржишта.
3. Организација и развој Агенције.
4. Сарадња са другим институцијама и организацијама.

1. Активности везане за унапређење сектора телекомуникација

У остваривању регулаторне активности у првој половини 2010. године РАТЕЛ је усвојио следећа општа акта:

- Правилник о висини трошкова издавања дозвола за радио станице („Службени гласник РС“, број 4/10),
- Правилник о висини накнаде за коришћење радио-фреквенција („Службени гласник РС“, број 4/10),
- Правилник о преносивости броја у јавним мобилним телекомуникационим мрежама („Службени гласник РС“, број 5/10),
- Одлуку о одређивању оператора који имају обавезу да обезбеђују универзални сервис („Службени гласник РС“, број 15/10), којом су за операторе универзалног сервиса одређени Телеком Србија а.д, Telenor d.o.o, VIP Mobile d.o.o. и Orion telekom d.o.o.

– две одлуке о измени Плана нумерације Републике Србије за телекомуникационе мреже („Службени гласник РС“, бр. 43/10 и 47/10) којима је, између осталог, уведен јединствени број „112“ за службу за хитне интервенције и извршене измене у делу сервисних кодова за услуге са ниском вредношћу.

РАТЕЛ је, сагласно својим законским овлашћењима, припремио и измене и допуне Плана расподеле фреквенција/локација за терестричке аналогне ФМ и ТВ радиодифузне станице за територију Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 74/07 и 27/08), које је на предлог РАТЕЛ-а донело ресорно министарство и које су објављене у „Службеном гласнику РС“, број 2/10.

У другој половини 2010. године, након доношења новог Закона, усвојени су и објављени следећи подзаконски акти:

- Статут Републичке агенције за електронске комуникације („Службени гласник РС“, број 59/10);
- Правилник о висини накнада за коришћење радио-фреквенција („Службени гласник РС“, број 93/10);
- Правилник о висини накнада за обављање делатности електронских комуникација („Службени гласник РС“, број 93/10).

Са циљем да се омогући транспарентност у раду РАТЕЛ-а, као и да се стручној јавности пружи прилика да учествује у поступку доношења општих аката која су од значаја за регулисање области телекомуникација, РАТЕЛ је током 2010. године, сагласно одредбама чл. 34-36. Закона и Упутству о поступку вођења јавних консултација, организовао јавне консултације које су претходиле доношењу Правилника о висини накнаде за обављање делатности електронских комуникација, Правилника о висини накнаде за коришћење радио-фреквенција и Правилника о обрасцима захтева за издавање појединачне дозволе за коришћење радио-фреквенција.

Одредбом члана 143. Закона уређене су посебне обавезе РАТЕЛ-а које се односе на прелазни период након ступања на снагу Закона и доношење општих аката. Наиме, чланом 143. ст. 5. и 6. Закона прописано је да Агенција доноси опште акте на основу овлашћења из Закона у року од годину дана од дана његовог ступања на снагу, при чему се до доношења наведених аката примењују важећи општи акти донети на основу Закона о телекомуникацијама, осим одредаба тих аката које су у супротности са Законом. С обзиром на то да је Закон ступио на снагу 08.07.2010. године, рок из члана 143. став 5. Закона истиче 08. 07. 2011. године.

У другој половини 2010. године предузете су активности у вези са доношењем подзаконских аката, у складу са Законом, и спровођењем одредаба истог. До краја 2010. године утврђени су и упућени на јавне консултације нацрт Правилника о обрасцима захтева за издавање појединачне дозволе за коришћење радио-фреквенција и нацрт Правилника о општим условима за обављање делатности електронских комуникација по режиму општег овлашћења.

Такође се приступило изради скупа прописа који се односе на нумерацију (План нумерације, Правилник о висини годишње накнаде за коришћење нумерације, Правилник о обрасцу захтева за издавање дозволе за коришћење нумерације и Правилник о преносивости броја у јавним телефонским мрежама на фиксној локацији), за које је планирано да се у првом кварталу 2011. године упуте на јавне консултације, а након тога на усвајање и објављивање, сагласно утврђеној процедури.

Имајући у виду да, сагласно Закону, одређен број подзаконских аката доноси ресорно министарство на предлог РАТЕЛ-а, у другој половини 2010. године је у оквиру нормативне активности утврђен Предлог правилника о преласку са аналогног на дигитално емитовање телевизијског програма и приступу мултиплексу у терестричкој дигиталној радиодифузији, те упућен министарству на даљу надлежност. Такође, приступило се изради следећих предлога које утврђује УО РАТЕЛ-а, а доноси надлежно министарство, с тим што се њихово доношење очекује у другом кварталу 2011. године:

- Правилник о радио опреми и телекомуникационој терминалној опреми,
- Правилник о условима за обезбеђивање електромагнетске компатибилности,
- Правилник о универзалном сервису и
- Правилник о начину и условима одређивања зоне електронске комуникационе инфраструктуре и припадајуће опреме, заштитне зоне и радио-коридора и обавезама инвеститора радова и изградње објеката.

Сагласно одредби члана 62. Закона о телекомуникацијама, РАТЕЛ је припремио Предлог измене Плана намене радиофреквенцијских опсега („Службени гласник РС“, бр. 112/04 и 86/08) и упутио га Министарству за телекомуникације и информационо друштво на даљу надлежност, у марту 2010. године.

У оквиру законом утврђене надлежности у делу ближег уређивања услова коришћења радиофреквенцијског спектра припремљен је предлог измена и допуна Плана расподеле фреквенција/локација за терестричке аналогне ФМ и ТВ радиодифузне станице за територију Републике Србије, као и ревизија планова расподеле фреквенција за потребе приватних телекомуникационих мрежа.

Како би се омогућила даља либерализација у области телекомуникација, односно електронских комуникација у Републици Србији, Управни одбор РАТЕЛ-а донео је 22. јануара 2010. године одлуку да се компанији Telenor д.о.о. додели лиценца за јавне фиксне телекомуникационе мреже и услуге за територију Републике Србије. Одлука је донета на основу спроведеног поступка јавног надметања који је РАТЕЛ покренуо 20. новембра 2009. године у складу са Законом о телекомуникацијама и Правилником о броју и периоду на који се издаје лиценца за јавне фиксне телекомуникационе мреже и услуге, као и о минималним условима за издавање лиценце и најмањем износу једнократне накнаде за издавање лиценце („Службени гласник РС“, број 87/09). Лиценца је издата на период од десет година, уз могућност продужења за још десет година. Обавеза Telenora до.о. је била да почне са комерцијалним пружањем услуга у року од годину дана од дана доделе лиценце. Издавање лиценце за другог оператора јавне фиксне

телекомуникационе мреже и услуга омогућава проширивање скупа услуга које ће бити доступне корисницима и развој алтернативне телекомуникационе инфраструктуре, односно развој широкопојасног приступа.

Такође, РАТЕЛ је у 2010. години донео одлуке којима је уредио међусобне односе између оператора Телеком Србија а.д. и Orion telekom д.о.о, као и Телеком Србија а.д. и Telenor д.о.о. По истеку законом утврђеног рока у коме оператори Orion telekom д.о.о и Telenor д.о.о. нису успели да се договоре о условима за интерконекију својих мрежа са Телекомом Србија а.д, односно о условима за приступ телекомуникационој инфраструктури Телекома Србија а.д, РАТЕЛ је донео одлуку о утврђивању елемената којима се уређује међусобно повезивање (интерконекија) јавних телекомуникационих мрежа, услуге интерконекије и цене за услуге интерконекије између Orion telekoma д.о.о и Телекома Србија а.д, као и одлуке којима је уредио међусобне односе Telenora д.о.о. и Телекома Србија а.д, у вези са условима и ценом за услуге интерконекије, рашчлањеним приступом локалној петљи (потпуним и дељеним), колокацијом, коришћењем транспортних капацитета и закупом телекомуникационе канализације.

Током 2010. године су пружаоцима телекомуникационих услуга издата следећа одобрења:

- 23 одобрења за пружање Интернет услуга,
- 3 одобрења за пружање услуге дистрибуције радијских и телевизијских програма,
- 38 одобрења за јавне телекомуникационе мреже,
- 6 одобрења за пружање услуге VoIP-а без коришћења бројева из Плана нумерације,
- 1 одобрење за пружање услуге преноса података,
- 6 одобрења за међународно повезивање са телекомуникационим мрежама оператора из суседних земаља.

Након ступања на снагу Закона о електронским комуникацијама, у евиденцију оператора за пружање Интернет услуга су уписана два оператора, а у евиденцију оператора за пружање услуге дистрибуције радијских и телевизијских програма су уписана три оператора.

РАТЕЛ је и у 2010. години наставио са обављањем контроле квалитета испоручених услуга и то, пре свега, са провером испуњења услова дефинисаних издатим лиценцама и одобрењима, као и са спровођењем поступка контроле у циљу предузимања мера према субјектима који пружају услуге без претходно издате одговарајуће дозволе. Међутим, контролна функција РАТЕЛ-а другачије је дефинисана у новом Закону, и, сагласно одредби члана 131. Закона, РАТЕЛ има овлашћења у вези са провером поступања оператора који су дужни да делатност електронских комуникација обављају у складу са прописаним општим условима за обављање делатности, посебним обавезама одређеним операторима са значајном тржишном снагом, условима прописаним дозволама за коришћење нумерације и појединачним дозволама за коришћење радио-фреквенција, као и другим обавезама утврђеним Законом и прописима донетим на основу њега. Поред

наведеног, РАТЕЛ је овлашћен и да врши мерења и испитивања рада електронских комуникационих мрежа и услуга, припадајућих средстава, електронске комуникационе опреме и терминалне опреме. Уколико се утврди да поступање оператора није у складу са наведеним обавезама, РАТЕЛ о томе обавештава оператора и оставља му рок у коме може да се изјасни о утврђеним неправилностима, односно да их отклони. Уколико РАТЕЛ утврди да оператор није отклонио утврђене неправилности у остављеном року, подноси пријаву инспекцији ресорног министарства, која би требало да буде формирана сагласно Закону.

У току 2010. године издате су 5374 техничке дозволе-сертификата, као и 1692 сагласности за увоз робе за чији увоз сагласност издаје РАТЕЛ, у складу са Прилогом б Одлуке о одређивању робе за чији је увоз, извоз, односно транзит, прописано прибављање одређених исправа („Службени гласник РС“, број 7/10).

У области радио-комуникација, у 2010. години су настављене активности започете у претходној години, а које су обухватиле заједнички рад Министарства за културу, Министарства за телекомуникације и информационо друштво (МТИД), Републичке радиодифузне агенције (РРА) и РАТЕЛ-а у припреми неопходних аката и стварању услова за прелазак са аналогног на дигитално емитовање РТВ програма.

Кад је реч о управљању радиофреквенцијским спектром, у току 2010. године предузете су, између осталог, следеће активности:

- потписан је Технички споразум између администрација Аустрије, Хрватске, Мађарске, Румуније, Србије, Словачке, Словеније и Украјине о граничној координацији фреквенција за IMT/UMTS системе у GSM опсегу 880-915/925-960 MHz и 1710-1785/1805-1880 MHz;
- потписан је Технички споразум између администрација Хрватске, Мађарске, Румуније, Србије и Украјине о координацији фреквенција у фреквенцијским опсезима 880-890/925-935 MHz (E-GSM);
- припремљен је предлог Правилника о висини накнаде за коришћење радио-фреквенција, у циљу побољшања положаја радијских и ТВ емитера, телекомуникационих оператора, као и осталих корисника радиофреквенцијског спектра;
- припремљен је предлог Правилника о висини трошкова издавања дозвола за радио-станице;
- припремљена су два предлога измена Плана намене радиофреквенцијских опсега;
- измењен је и допуњен План расподеле фреквенција/локација за терестричке аналогне ФМ и ТВ радиодифузне станице за територију Републике Србије;
- ревидирани су Планови расподеле фреквенција за потребе Електропривреде Србије, Железница Србије и Републичког хидрометеоролошког завода и других корисника функционалних радио-система на подручју Републике Србије;
- припремљено је 38 информација и анализа у вези са управљањем радиофреквенцијским спектром и израдом регулативе.

У оквиру послова који се односе на управљање радиофреквенцијским спектром, предузете су и активности у вези са издавањем дозвола за радио-станице, координацијом и нотификацијом радио-фреквенција, као и контролом радиофреквенцијског спектра:

- издато је 8017 дозвола за радио-станице, 67 дозвола за радио-станице на броду и другом пловилу, 19 дозвола за радио-станице на ваздухоплову и 357 дозвола за аматерске радио- станице;
- реализовано је 1720 захтева корисника;
- обављене су 652 координације фреквенција/локација;
- остварено је дневно праћење емисија у области ФМ и ТВ дифузије из КМЦ „Београд“ и КМЦ „Ниш“, као и периодична мерења на целој територији Републике Србије, а укупан број приспелих предмета у делу радио-комуникација је 520, од којих је обрађено 412;
- формирана је детаљна евиденција радио-станица које раде без дозволе и настављене су активности на спречавању рада наведених радио-станица;
- формирана је евиденција такси служби које користе радио-везу у Београду и осталим градовима у Србији, а која се ажурира подацима добијеним мерењима и контролом;
- обављено је 7310 техничких прегледа радио-станица.

У поступку забране рада радио-станица које неовлашћено користе радио-фреквенције, током 2010. године, донето је 151 решење о забрани рада, покренуто је 76 прекршајних поступака и донето је 98 закључака о дозволи извршења принудним путем.

Као и претходних година, РАТЕЛ је наставио са подршком корисницима и реаговањем на приговоре на рад појединих оператора, уз анализу броја притужби корисника према врстама услуга, израду одговарајућих аката и свакодневну електронску и телефонску комуникацију са корисницима услуга. У 2010. години примљено је 511 приговора корисника. На 369 приговора оператори су доставили одговоре, а од тога је 141 приговор решен позитивно у корист корисника.

Ступањем на снагу Закона о електронским комуникацијама обезбеђен је континуитет активности у вези са универзалним сервисом. РАТЕЛ је спровео анализу и евидентирао број насељених места у Републици Србији у којима нема фиксних телефонских прикључака и сигнала мобилне телефоније, и оних у којима је број, односно проценат телефонских прикључака незадовољавајући. Потом су са операторима који су одређени за операторе универзалног сервиса одржани састанци на којима је постигнута начелна сагласност да оператори између себе изврше поделу насељених места у којима су дужни да пружају услугу приступа под истим условима као за кориснике јавне фиксне телекомуникационе мреже, без накнаде прекомерних трошкова, а сходно учешћу на тржишту. Оператори су предложили да се смањи накнада за коришћење радио-фреквенција за радиорелејне везе између базних станица преко којих се пружа приступ у оквиру универзалног сервиса, што је РАТЕЛ прихватио и унео у донети правилник. Тренутне активности у вези са универзалним сервисом су усмерене на решавање

техничких питања која се односе на нумерацију и интерконекију, као и на цену терминације ових позива у фиксним мрежама.

2. Праћење и анализа телекомуникационог тржишта

У складу са Оквирним планом рада, РАТЕЛ је у 2010. години наставио са интензивним радом на праћењу, анализи и регулисању телекомуникационог тржишта. Сагласно одредби члана 9. тачка 17. Закона о телекомуникацијама, којом је утврђена надлежност Агенције да прати развој у области телекомуникација, прикупља информације од телекомуникационих оператора и пружа информације корисницима, операторима и међународним организацијама, резултат анализе тржишта је објављен у облику публикације:

Преглед тржишта телекомуникација у Републици Србији за 2009. годину

Публикација је штампана на српском језику, уз коју је приложен и CD са преводом на енглески језик. Обе верзије су објављене и на Интернет страници Агенције.

Нови Закон о електронским комуникацијама дефинише релевантна тржишта подложна претходној регулацији и обавезе оператора са значајном тржишном снагом. Законом је предвиђено да РАТЕЛ најмање једном у три године изврши анализу релевантних, а по потреби и додатних тржишта, уз примену одговарајућих препорука Европске уније о анализи тржишта и утврђивању појединачне и/или заједничке значајне тржишне снаге.

Анализа релевантних тржишта је започета у 2010. години а спроводе је неколико организационих јединица у РАТЕЛ-у. Ова активност подразумева прикупљање података од преко 300 оператора (мобилна, фиксна, Интернет, КДС, VoIP, CDMA), потом складиштење, обраду, поређење и представљање тих података у годишњој публикацији. Подаци се користе и за годишњи извештај који се шаље Међународној унији за телекомуникације, као и за полугодишње извештаје за Cullen International. Посебан ангажман се односи на анализе узрока и последица одређених кретања на тржишту, а нарочито на стратешка питања процене будућег развоја тржишта телекомуникација.

Када резултати спроведене анализе укажу на непостојање делотворне конкуренције на релевантном тржишту, РАТЕЛ доноси решење којим одређује оператора са значајном тржишном снагом на посматраном тржишту (појединачно или заједно са другим операторима) и прописује му најмање једну обавезу из члана 63. Закона.

И након доношења новог Закона о електронским комуникацијама, Правилник о примени трошковног принципа, одвојених рачуна и извештавању од стране телекомуникационих оператора са значајним тржишним уделом („Службени гласник РС“, број 103/08) остаје основа за утврђивање цена услуга које су под контролом РАТЕЛ-а, а започете су и активности на увођењу модела текућих трошкова за операторе са значајним тржишним уделом. Примена овог Правилника се за сада односи на тржиште јавне фиксне говорне услуге и услуге КДС-а. Препознајући карактеристичне параметре монополског

тржишта, РАТЕЛ је за оператора са значајним тржишним уделом за јавну говорну услугу прогласио Предузеће за телекомуникације Телеком Србија АД, а за КДС услугу Serbia Broadband – Српске кабловске мреже (SBB).

3. Организација и развој РАТЕЛ-а

На дан 31. 12. 2010. године, број запослених у РАТЕЛ-у је износио 99. РАТЕЛ и даље ради у изнајмљеном простору у пословној згради са седиштем у Вишњићевој 8 у Београду. Контролно-мерни центри се налазе у објектима у Добановцима и Нишу.

Након спроведеног јавног конкурса, сагласно Закону и Статуту Агенције, на седници одржаној 15.10.2010. године, Управни одбор РАТЕЛ-а једногласно је за директора РАТЕЛ-а изабрао доцента др Милана Јанковића.

За обављање послова из делокруга РАТЕЛ-а образоване су следеће организационе јединице:

1. **Сектор за регулативу**, у оквиру ког су образоване следеће службе:

- Служба за израду подзаконских прописа,
- Служба за техничке прописе,
- Служба за радио-комуникације.

2. **Сектор за економске послове и анализу тржишта**, у оквиру ког су образоване следеће службе:

- Служба за анализу тржишта и рачуноводство трошкова,
- Служба за рачуноводство и финансије
- Одсек за набавке.

3. **Сектор за логистику**, у оквиру ког су образоване следеће службе:

- Служба за опште послове,
- Служба е-РАТЕЛ,
- Служба за контролу.

Током 2010. године настављено је унапређивање постојећих информационо-комуникационих система унутар Агенције:

- постављена је нова Интернет презентација Агенције, интегрисана са Регистром и Интернет шалтером на коме је почело пружање услуга корисницима,
- извршена је виртуализација и повезивање на централно складиште података свих јавних сервера Агенције, чиме је повећана отпорност на отказе хардвера,
- обављене су припремне радње везане за дефинисање инфраструктурног дела функционисања система Централне базе пренетих бројева у мобилној телефонији.

У току 2010. године, одржане су 22 седнице Управног одбора (УО), за које су припремљене 253 тачке дневног реда. У истој години су, до ступања на снагу Закона о електронским комуникацијама, донета 2 општа правна акта (правилника), као и 897 појединачних правних аката (одлука, решења и закључака), а после усвајања новог Закона донето је 15 одлука Управног одбора и 5 опшних аката (правилника). Председник Управног одбора – директор је у периоду од јула до 15. октобра 2010. донео 460 појединачних аката (решења). Од 15. октобра до краја године директор Агенције је донео 361 решење, 7 опшних аката (правилника), 3 инструкције и 4 обрасца. Сачињено је и 89 дописа или пропратних аката уз одговарајуће опште или појединачне правне акте, који су упућени Народној скупштини Републике Србије, Влади Републике Србије, Врховном суду Србије, Уставном суду Србије, надлежним министарствима, Поверенику за информације од јавног значаја и другим државним органима, као и јавним телекомуникационим операторима и др.

РАТЕЛ је у 2010. години наставио са издавањем стручно-научног часописа Телекомуникације. Пети број је штампан и објављен у јуну, а шести у новембру 2010. године. Број адреса на које се бесплатно дистрибуира стално расте, а и сајт часописа је веома посећен. Аутори радова су еминентни стручњаци из области телекомуникација и информационих технологија, економије и права, из земље и иностранства.

У складу са поштовањем принципа јавности рада и информисања свих учесника на телекомуникационом тржишту и динамиком успостављеном ранијих година, одржане су две редовне конференције за новинаре у просторијама Агенције:

- **Извештај о раду Републичке агенције за телекомуникације за период од 2005. до 2010. године**, одржана 18. 05. 2010. године,
- **Представљање РАТЕЛ-ове годишње публикације - Преглед тржишта телекомуникација за 2009. годину**, одржана 24. 06. 2010. године, поводом објављивања РАТЕЛ-ове годишње публикације.

Поред организовања самосталних конференција за медије, представници РАТЕЛ-а су учествовали и на конференцијама које је организовало Министарство за телекомуникације и информационо друштво:

- Конференција за новинаре поводом потписивања уговора за набавку рачунара, рачунарске опреме и софтвера за спровођење програма **„Дигитална школа“**, одржана у прес сали Владе Републике Србије 23. новембра 2010. године,
- Конференција за новинаре о увођењу услуге преносивости броја у мобилној телефонији одржана у прес сали Владе Републике Србије 29. новембра 2010. године.

4. Сарадња са другим институцијама и организацијама

У остваривању своје основне улоге да у оквиру Законом утврђене надлежности створи услове потребне за несметан развој телекомуникационог тржишта, односно тржишта електронских комуникација у Републици Србији, РАТЕЛ је остварио

задовољавајућу сарадњу са надлежним државним и правосудним органима и другим субјектима.

Отворена и непосредна сарадња РАТЕЛ-а и Министарства за телекомуникације и информационо друштво (МТИД) је резултирала у ефикасном одвијању нормативне активности. Након ступања на снагу Закона, ова сарадња се остваривала и кроз заједнички рад на припреми подзаконске регулативе коју доноси ресорно министарство на предлог РАТЕЛ-а.

У циљу ефикасног управљања радиофреквенцијским спектром и заштите рада приоритетних радио-служби, РАТЕЛ сарађује са Министарством за телекомуникације и информационо друштво, Републичком радиодифузном агенцијом, Министарством одбране, Војском Србије, Министарством унутрашњих послова и Агенцијом за контролу лета Србије и Црне Горе.

Најзначајнија радна тела, комисије и активности у којима је РАТЕЛ учествовао у току 2010. године:

- Национални програм за интеграцију Републике Србије у ЕУ (НПИ) - активности на припреми одговора на Упитник Европске комисије (ЕК), уз уношење подзаконских аката РАТЕЛ-а у заједничку базу података. Запослени у РАТЕЛ-у су учествовали у дводневном програму обуке коју је организовала Канцеларија за европске интеграције по називом *Legal Harmonisation and Table of Concordance*;
- сарадња са Комисијом за заштиту конкуренције;
- приступање Републике Србије Светској трговинској организацији;
- израда Стратегије регулаторне реформе у Републици Србији за период од 2008. до 2011. године;
- секторски састанци Европска комисија – Република Србија;
- израда документације за European Communication Monitoring Report 2 - Serbia и Cullen International.

У оквиру активности везаних за Национални програм за интеграцију Републике Србије у ЕУ (НПИ), посебно је важно учешће РАТЕЛ-а у раду Подгрупе за информационо друштво и медије, као и Подгрупе за конкуренцију и Подгрупе за слободу кретања роба. У току 2010. године ове активности су се у највећој мери односиле на припремање одговора на Упитник ЕК, као и на активности везане за Национални програм за интеграцију Републике Србије у Европску унију. НПИ је свеобухватан документ који садржи план постепеног усклађивања законодавства са правним тековинама ЕУ (*acquis communautaire*), предвиђеног Споразумом о стабилизацији и придруживању (ССП). Како НПИ пружа детаљан преглед реформи и активности које ће се спроводити током наредних година, он је од изузетног значаја за рад државних институција, али и за представнике привредног сектора у смислу планирања будућег пословања.

Динамичан развој информационо-комуникационих технологија, односно услуга и опреме, захтева перманентно увођење нове регулативе. То захтева интензивну и непосредну сарадњу са међународним стручним институцијама, агенцијама из држава у

окружењу и ЕУ. У циљу хармонизације регулативе, техничких прописа и стандарда, као и увођења позитивне праксе која се примењује у ЕУ. Стручњаци РАТЕЛ-а су током 2010. године узели активно учешће у раду на састанцима међународних организација, Међународне уније за телекомуникације (*International Telecommunication Union – ITU*), Европске конференције поштанских и телекомуникационих управа (*European Conference of Postal and Telecommunications Administrations - CEPT*) и Европског института за телекомуникационе стандарде (*European Telecommunications Standards Institute - ETSI*):

- учешће у раду радне групе за управљање спектром WG FM;
- учешће у раду радне групе за инжењеринг спектра (*spectrum engineering*) WG SE;
- учешће у раду радних група WG1A, WG1B и WG1C студијске групе 1 (SG1);
- састанак "*NNA (Numbering, Naming, Addressing) Task Force Number Portability*";
- учешће у раду радне групе CEPT-а WGFM PT22;
- састанак заједничке таск групе 5-6 (*Joint Task Group 5-6*) држава чланица Међународне уније за телекомуникације;
- Састанци радних група WP 5A, WP 5V, WP 5C и WP 6A сектора ITU-R;
- Учешће у раду радних група CEPT-а: WG RA и WGFM PT22;
- Рад у оквиру студијских група 2, 3, 5, 12, 15 и 17 сектора ITU-T;
- Радионица Међународне уније за телекомуникације "*Radio monitoring and enhancement of spectrum usage efficiency*";
- Обука запослених у контролно-мерним центрима у мониторинг центру немачке Агенције (BnetzA);
- Билатерални координациони састанак о радио-дифузији представника Агенције за електронске комуникације и поштанску дјелатност Црне Горе (ЕКИП) и РАТЕЛ-а, Подгорица, Црна Гора, 15 - 16. 12. 2010.
- Учешће на Светском семинару о радио-комуникацијама, Женева, Швајцарска, 6 - 10. 12. 2010.
- Учешће у радионицама ITU са темама „Будућност мрежа“ и „Технички аспекти LTE система“, Варшава, Пољска, 16 - 17. 11. 2010.

РАТЕЛ је био домаћин 54. састанка пројектног тима SE19 који се, у оквиру радне групе за инжењеринг спектра WGSE (*Spectrum Engineering Working Group*) Одбора за електронске комуникације (*European Communications Committee - ECC*) Европске конференције поштанских и телекомуникационих администрација (CEPT), бави широкопојасним апликацијама за фиксне сервисе (*Broadband Applications in Fixed Service*). Састанак је одржан 7. и 8. септембра у просторијама Републичке агенције за електронске комуникације, уз присуство представника администрација, оператора и произвођача опреме из 13 европских земаља и уз председавање Жана Филипа Кермоала из Европске канцеларије за телекомуникације (*European Communications Office - ECO*).

Одржавање сталног контакта са свим учесницима на тржишту реализовано је учешћем РАТЕЛ-а на скуповима и округлим столовима:

РАТЕЛ

- Телекомуникациони форум ТЕЛФОР 2010 одржан од 23. до 25. новембра 2010. у Центру „Сава“ у Београду, на коме су представници РАТЕЛ-а одржали уводно предавање на тему „**Тржиште телекомуникација: значај и регулација**“;
- у оквиру конференције SEE Regulatory Forum 4, одржане 4. новембра 2010. у Сарајеву, одржана је презентација на тему „**Resolving Operator Disputes**“ о решавању спорова међу операторима;
- у оквиру симпозијума ПостТел 2010, 14. децембра 2010. на Саобраћајном факултету у Београду, одржан је округли сто на тему: **Улога регулативе у реализацији дигиталне агенде**, чији је модератор је био др Милан Јанковић, директор РАТЕЛ-а, а међу панелистима је био и др Георг Серенчи, директор Сектора за телекомуникације у аустријској Регулаторној агенцији за телекомуникације и радио-дифузију;
- већи број округлих столова по позиву, као и представљање и објављивање радова на домаћим и међународним скуповима и у домаћим и међународним часописима.

Запослени у Агенцији узели су учешће на неколико међународних и домаћих конференција:

- у оквиру државне делегације на 18. Конференцији опуномоћеника, у организацији Међународне уније за телекомуникације, у Гвадалахари у Мексику;
- на 5. конференцији о развоју телекомуникација у свету, *World Telecommunication Development Conference (WTDC)*, коју је Међународна унија за телекомуникације одржала у Хајдерабаду у Индији;
- на министарском самиту одржаном у Београду под називом „Усаглашавање дигиталне дивиденде у југоисточној Европи“, којем су присуствовали представници влада и регулаторних тела из држава југоисточне Европе, укључујући Црну Гору, Албанију, Босну и Херцеговину, Бугарску, Хрватску, Грчку, Мађарску, Македонију, Пољску, Румунију, Словенију и Турску, а домаћин самита је било Министарство за телекомуникације и информационо друштво;
- на конференцији регулатора у организацији румунске агенције ANCOM;
- на Десетом глобалном симпозијуму регулатора (*Global Symposium for Regulators – GSR10*), у Дакару у Сенегалу;
- на конференцији IEEE MELECON2010 у Ла Валети на Малти;
- на конференцији YU INFO 2010, на Копаонику;
- на форуму о електронском управљању документима и подацима Documation, у Паризу у Француској;
- на конференцији EuroDIG – 2010, у Мадриду у Шпанији;
- на IX конференцији за телекомуникације, медије и Интернет – техно-економски аспекти, у Генту у Белгији;
- на конференцији ЕТРАН 2010, у Доњем Милановцу;
- на XV Конгресу ЈИСА, у Херцег Новом;
- на Међународном симпозијуму о телекомуникацијама VITEL 2010, у Крању,

- на конференцијама EUROBRAND 1 и EUROBRAND 2, на Сребрном језеру,
- на конференцији Анализе релевантних тржишта као услов за наметање регулаторних обавеза операторима са значајном тржишном снагом на релевантним тржиштима, у Будви.

РАТЕЛ сарађује са регулаторним телима у Европи, а нарочито са агенцијама у окружењу:

- Представници Републичке агенције за електронске комуникације учествовали су у изради текста Техничког споразума за координацију у пограничним областима за IMT/UMTS системе у фреквенцијским опсезима 880-915/925-960 MHz (GSM900) и 1710-1785/1805-1880 MHz (GSM1800), који је потписан од стране представника националних тела за управљање фреквенцијама Аустрије, Хрватске, Мађарске, Румуније, Србије, Словачке и Украјине, у Будимпешти, 28. октобра 2010. године. Споразум је израђен на основу релевантних одредаба из одлуке ECC/DEC/(06)13, док су принципи координације између GSM и IMT/UMTS система, и између два IMT/UMTS система, који раде у GSM фреквенцијском опсегу, засновани на Препоруци ESS/REC(08)02. На овај начин отворен је пут за имплементацију нових технологија и услуга у постојећим опсезима за GSM системе;
- У Подгорици је од 15. - 16. 12. 2010. одржан билатерални координациони састанак о радио-дифузији представника Агенције за електронске комуникације и поштанску дјелатност Црне Горе (ЕКИП) и РАТЕЛ-а.

У свом раду РАТЕЛ остварује сарадњу са свим учесницима на тржишту телекомуникација: операторима, провајдерима, дистрибутерима, производним организацијама, научним и образовним институцијама и корисничким удружењима.

Београд, 24. јун 2011. године

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА

Проф. др Јован Радуновић

РАТЕЛ